

Rasedusaegne venoosne tromboos

Koostas dr. Anne Kirss

Tromboos on veresoone ummistus, mis on põhjustatud verehüübimisest veresoone siseselt. Venoosse tromboosi korral verehüüve ehk tromb aeglustab veenis verevoolu või takistab seda täielikult.

Raseduse ajal toimub veresoonekonnas ja hüübimissüsteemis rida muutusi, mis soodustavad vere hüübimist. Tromboosiriski tõstab ka asjaolu, et suurenenud emakas surub vaagna põhjas olevatele veenidele ja aeglustab sellega verevoolu jalgades. Venooset tromboosi ei esine raseduse ajal väga sageli, kuid raseduse ajal ning 6 nädala vältel pärast sünnitust on tromboosirisk 5-10 korda suurem kui mitterasedatel naistel.

Venoosse tromboosi liigid

Süvaveenitromboos

Süvaveeni tromboosi korral tekivad trombid peamiselt reie- ja säärtede veenides. Sagedasem süvaveenitromboosi sümptom on ühe sääre või reie turse, millega kaasneb tugev valu või ebamugavustunne ühes sääres (võib tekkida vaid seismisel või kõndimisel). Samuti võib jalg minna soojaks, punaseks või on haigel jalal nahk värvunud teisiti kui tervel. Mõnedel inimestel sümptomeid ei tekigi.

Raseduse lõpupoole esineb küllalt sageli (enamasti öösiti) lihaskrampe, mis ei ole tingitud tromboosist. Lihaskrampide korral saab leevendust jalgade masseerimisest, liikumisest ja magneesiumi tarvitamisest (tabletid või jalavannid). Oluline on kanda mugavaid jalanõusid.

Pane tähele! Masseerimine ja liigutamine ei vähenda süvaveenitromboosist tingitud valu.

Kopsuarteri trombemboolia

Kopsuarteri trombemboolia korral paikneb tromb ühes või mitmes kopsuarteri harus. Vaevused, mis sel puhul tekivad, võivad olla erinevad, sõltudes sellest, kui suure veresoone tromb sulgeb. Enamasti tekib järsku tugev õhupuudus, südamepekslemine, valu rinnus ja köha, lisaks võib rögas olla verekiude. Kopsuarteri trombemboolia on eluohtlik seisund.

Pöördu arsti poole, kui esineb:

- Valu, turse, ebamugavustunne ühes jalgas
- Valutav jalg on teisest soojem ja punakama nahavärviga

Pöördu EMO-sse või kutsu kiirabi, kui tekib äkki:

- tugev õhupuudustunne
- valu või raskustunne rinnus
- veriköha

Venoosse tromboosi ravi

Ravi eesmärgiks on pidurdada trombi suurenemist, aidata kaasa trombi kehasisesele lahustumisele ning vähendada uute trombid tekkeriski, milleks kasutatakse verd vedeldavaid ravimeid ehk antikoagulante. Raseduse ajal kasutatakse ainult madalmolekulaarset hepariini, mida süstitakse naha alla. Madalmolekulaarne hepariin ei läbi platsentat ja ei jõua ka rinnapiima, mistõttu on lootele ning imikule ohutu.

Suukaudsed antikoagulandid on keelatud ebasoodsa toime tõttu lootele.

Süvaveenitromboosi korral võivad alandada turset ja valu kahjustatud jala kõrgemal hoidmine. Arst võib soovitada kasutada tugisukki, et vähendada turset, mille on tekitanud tromb.

Rasedusega seotud tromboosi ravi kestab seni kuni sünnitusest on möödas 6 nädalat, kuid mitte vähem kui 3 kuud.

Rasedusaegse venoosse tromboosi riskitegurid

- varasem süvaveenitromboos või kopsuarteri trombemboolia
- lähisugulastel esinenud süvaveenitromboos või kopsuarteri trombemboolia
- ülekaal (kehamassiindeks 30 või enam)
- äge haigus või trauma, mille tõttu on vajalik enam kui 7 päeva kestev voodirežiim
- mitmikrasedus
- suitsetamine
- trombofiilia ehk pärilik verehüübimise tõus
- mõned kaasuvad kroonilised haigused (südamepuudulikkus, põletikuline soolehaigus, aktiivne süsteemne erütematoosluupus, nefrootiline sündroom)
- kunstliku viljastamisega kaasneva või munasarjade hüperstimulatsioonisündroom
- operatsioon raseduse ajal või vahetult sünnituse järel
- preeklampsia, loote kasvupeetus
- sünnitusjärgne verejooks ≥ 1000 ml
- erakorraline keisrilõige

Rasedusaegse venoosse tromboosi ennetamine

Liigu piisavalt ja kannu mugavaid jalanõusid. Kui oled pikemat aega sunnitud istuma või lamama, tee säärelihastele harjutusi.

Lõpeta suitsetamine.

Tromboosi kõrge riski korral võidakse kasutada süstitavat antikoagulantravi.

Vaata ka www.tromboos.ee